

Testamenty szczególne

(stan prawny na dzień 26.09.2016 r.)

W poprzednich wpisach wskazywaliśmy, że oprócz testamentów zwykłych (holograficznego, notarialnego i alograficznego) w obrocie prawnych funkcjonują jeszcze testamenty szczególne. Do testamentów szczególnych zalicza się m.in.: testament ustny oraz testament podróżny.

Testament ustny

Ten rodzaj testamentu może zostać sporządzony w przypadku istnienia obawy rychłej śmierci albo jeżeli na skutek szczególnych okoliczności nie jest możliwe lub jest bardzo utrudnione zachowanie zwykłej formy testamentu. Sporządzenie testamentu polega na tym, że spadkodawca może oświadczyć swoją ostatnią wolę ustnie przy równoczesnej obecności 3 świadków. Treść takiego testamentu ustnego może być stwierdzona w ten sposób, że jeden ze świadków albo osoba trzecia spíše oświadczenie spadkodawcy przed upływem roku od jego złożenia, z podaniem miejsca i daty oświadczenia oraz miejsca i daty sporządzenia pisma, a pismo to podpiszą spadkodawca i dwaj świadkowie albo wszyscy świadkowie.

W wypadku gdy treść testamentu ustnego nie została w powyższy sposób stwierdzona, można ją w ciągu sześciu miesięcy od dnia otwarcia spadku stwierdzić przez zgodne zeznania świadków złożone przed sądem. Jeżeli przesłuchanie jednego ze świadków nie jest możliwe lub napotyka trudne do przewyciężenia przeszkody, sąd może poprzestać na zgodnych zeznaniach dwóch świadków.

Testament podróżny

Testament szczególny można sporządzić także podczas podróży na polskim statku morskim lub powietrznym. Można to zrobić przed dowódcą statku lub jego zastępcą w ten sposób, że spadkodawca oświadcza swą wolę dowódcy statku lub jego zastępcy w obecności dwóch świadków. Następnie dowódca statku lub jego zastępca spisuje wolę spadkodawcy, podając datę jej spisania, i pismo to w obecności świadków odczytuje spadkodawcy, po czym pismo podpisują spadkodawca, świadkowie oraz dowódca statku lub jego zastępca. Jeżeli spadkodawca nie może podpisać pisma, należy w piśmie podać przyczynę braku podpisu spadkodawcy. Jeżeli zachowanie tej formy nie jest możliwe, można sporządzić testament ustny.

Przy sporządzeniu tego typu testamentów należy pamiętać o następujących zasadach:

- 1) **testament szczególny traci moc z upływem sześciu miesięcy od ustania okoliczności, które uzasadniały niezachowanie formy testamentu zwykłego**, chyba że spadkodawca zmarł przed upływem tego terminu; bieg terminu ulega zawieszeniu przez czas, w ciągu którego spadkodawca nie ma możliwości sporządzenia testamentu zwykłego,

- 2) **istnieje pewien katalog osób, które nie mogą być świadkiem przy sporządzaniu testamentu szczególnego**; świadkiem przy sporządzaniu testamentu szczególnego nie może być osoba, która: nie ma pełnej zdolności do czynności prawnych, jest niewidoma, głucha lub niema, nie może czytać i pisać, nie włada językiem, w którym spadkodawca sporządza testament, została skazana prawomocnie wyrokiem sądowym za fałszywe zeznania; świadkiem przy sporządzaniu testamentu nie może być także osoba, dla której w testamencie została przewidziana jakakolwiek korzyść; nie mogą być również świadkami: małżonek tej osoby, jej krewni lub powinowaci pierwszego i drugiego stopnia oraz osoby pozostające z nią w stosunku przysposobienia; naruszenie w tym zakresie najczęściej powoduje nieważność całego albo części testamentu.

Podstawa prawna: ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (t.j. Dz. U. z 2016 r. poz. 380 z późn. zm.)

Niniejszy wpis ma charakter wyłącznie informacyjny i nie stanowi porady prawnej, konsultacji prawnej lub opinii prawnej, ani nie może być traktowany jako świadczenie pomocy prawnej w jakiegokolwiek formie. W szczególności autor nie doradza zachowań zgodnych, bądź niezgodnych z treścią wpisu, informując, że podjęcie lub zaniechanie działań w indywidualnej sprawie uzależnione jest od oceny stanu faktycznego oraz prawnego dotyczącego konkretnej sprawy.